

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Lokalhistorisk Forening i **HILLERØD** KOMMUNE

MEDLEMSBLAD

1-1988

Foreningens bestyrelse består af:

Jørgen Bang (kass.), Fr.værksgade 96, Telf: 02 25 17 25
Niels Arne Hansen, Rødkløvervej 16, telf: 02 26 29 33
Birgit Svane Hansted (næstfmd), S.Kierkegaardsvej 12, Telf: 02 26 18 73
Flemming R.Petersen (red.), Hovsmedevej 7, Telf: 02 26 77 17
Margrethe Krogh Sørensen (sekr.), Hestehavevej, Telf: 02 26 72 32
Bjørn Verstege (fmd), Fr.værksgade 8, Telf: 02 26 34 09

Medlemsblad nr. 1 1988

18.2.1988

INDHOLD

PAS PÅ BYKERNEN	side 3
NYT INITIATIV: LYDBØGER	side 4
ULLERØD MØLLE	side 5
PAKHUSET	side 9
ARRANGEMENTER	side 10
ERA DET GAMLE NYHUSE	side 12
OM "LILLE JENSEN"	side 14

INDMELDelse sker ved henvendelse til et af bestyrelsesmedlemmerne, som vil sørge for fremsendelse af et girokort.

KONTINGENTET er fastsat til kr. 100,- (dog kr.50,- for studerende, pensionister og efterlønsmodtagere. Ved indmeldelse i løbet af en kontingentperiode (1/4 - 31/3) gives forholdsvis nedsættelse af beløbet. Nærmere herom hos kassereren.

Forsiden: Christian IV's sten i Indelukket (Ill. Tidende).

PAS PÅ BYKERNEN

Meddelelsen om Nordstens lukning har unægtelig sat gang i spekulationerne om områdets fremtidige anvendelse. Alle synes at være enige om, at byen hermed har fået helt enestående muligheder for nyudvikling i bykernen, men hermed er det også sket med enigheden.

Lokalhistorisk Forenings ærinde i denne sag må i forlængelse af foreningens formål være at tale for planer, der i alt væsentligt bevarer det handelsmæssige centrum, hvor det ligger i dag, og imod planer, der forrykker dette centrum og sprænger bystrukturen totalt.

Noget i den retning synes på vej med den nærmest kupagtigt præsenterede færdige pakkelse, som et stort entreprenørfirma havde klar med et trylleslag, da meddelelsen om lukningen kom. Man får svært ved at overbevise sig om, at et sådant firmas hovedmotiv er "at stimulere interessen for og at værne om historisk og æstetisk værdifulde bygninger og miljøer". Dets interesser må nødvendigvis være af langt mere kontant karakter, og det er der ikke noget at sige til.

Men netop derfor bør kommunen benytte sin forkøbsret. Det giver tid, og det giver mulighed for en langt mere besindig og grundig planlægning for området.

Helt konkret foreslår vi kommunen at udnytte den gamle støberihal til nyt hovedbibliotek med et stort, moderne lokalhistorisk arkiv med tilhørende undervisningslokaler til skolebørnene og læsesal til besøgende. Her er chancen for at få et stort behov dækket på en ideel måde.

Bjørn Verstege.
fmd.

NYT INITIATIV: Lydbøger fra det gamle Hillerød

I de forløbne måneder har en lille gruppe frivillige blandt vore medlemmer mødtes onsdag eftermiddag på biblioteket, hvor de i et lille lydstudie har indtalt en række tekster om det gamle Hillerød på bånd.

Denne indsats er nu resulteret i, at Lokalhistorisk Forening har kunnet udgive det første bind af en længere række lokalhistoriske lydbøger med titlen "Brudstykker af Hillerøds historie". Den første publikation består af 3 kassettebånd i en mappe, og vil fremover kunne lånes på biblioteket af blinde eller synshæmmede med interesse for emnet. Foreningen har foræret biblioteket ialt 5 sæt; men skulle nogle ønske at købe et sæt, kan dette også lade sig gøre. Man bedes i så fald rette henvendelse til lydbøgernes redaktør Margrethe Krogh Sørensen på Hillerød Bibliotek, og da foreningen ikke ønsker at tjene på foretagendet, er prisen den samme som kostprisen: ca. 100,- kr.

De 3 bånd, der har en samlet spilletid på 270 min., indholder følgende tekster: Det første afsnit er digterpræsten Hans Chr. Hostrups søn, Helge Hostrups, lille bog om præstegården i Hillerød, oprindeligt trykt i "Den danske Højskole", 1904. Da Stutmesterboligen netop i 1987 blev kåret til "Årets Hus", har vi ment, at det kunne interessere nogle at høre overlærer O.C. Andersens lille skrift: "Stutmesterbolig - Skolehus. Nyhuse Skole ved Hillerød" fra 1939.

Dernæst følger et afsnit fra "Kultur og Folkeminder" skrevet af Nils Gustafsson: "Et gammelt hus i Hillerød - Slagtermester Mogensens ejendom i Slots gade" (hvor nu SDS og glarmester Gøtze har til huse), Anders Uhrskovs bog om Hillerød Kommuneskole fra 1952, endnu et afsnit fra "Kultur og Folkeminder", dennegang om hørfabrikens eksplosion i 1873 og endelig redaktør Einar Poulsen lille bog om Hillerødsholm.

Alle bøgerne er forlængst ude af handelen og ganske svære at få fat på, så også ud fra denne synsvinkel kan lydbøgerne være af interesse.

Fra foreningens side vil vi gerne takke forfatterne/forfatterrettighedens indehavere for deres tilladelse til at benytte teksterne vederlagsfrit, og ligeledes skal oplæserne, i særlig grad Kirsten Thye-Jein som har trukket langt det største læs, have tak for indsatsen!

ULLERØD MØLLE

Som nævnt i tidligere numre af dette blad har Lokalhistorisk Forening et håb om at kunne være medvirkende til, at Ullerød Mølle atter kommer til at fremstå som en rigtig mølle med vinger og det hele. Ved et møde mellem repræsentanter for foreningen og møllens ejer søndag den 24.1.88 er der opnået endelig enighed om udformningen af den servitut, som er en væsentlig forudsætning for vort engagement i sagen. Vi er dermed rykket et vigtigt skridt nærmere en realisering af projektet. Der tilbagesår ganske vist stadig et par detaljer; men vi håber at have alt på plads snart og synes derfor, at tiden nu er inde til en gennemgang af møllesagen som sådan.

BAGGRUNDEN

Ullerød Mølle, som er en hollandsk vindmølle, blev opført i 1863 med et vingefang på 36 alen. I den første periode af møllens historie fungerede den i forbindelse med et bageri, indtil dette og det tilhørende stuehus brændte i 1927. Møllen fortsatte dog sin drift i endnu mange år, fra 1933 tilmed med en 15 HK Deutz dieselmotor som hjælpemotor.

Rykker vi nu ca. 40 år frem møder vi et deprimerende syn: Møllen, der forlængst er ophørt med at fungere som mølle, står i forfald. Tydeligst ses det på vingerne, der er i en sørgelig forfatning. Flere af ribberne mangler, og i stærk blæst flyver stadig flere stumper af de tilbageblevne ned i de omliggende haver. Elendighederne bredte sig.

Imidlertid var kernen i det hele stadig sund. Murværket var således helt i orden og de bærende dele af trækonstruktionen på overbygningen inkl.

"hatten" var ikke beskadiget nævneværdigt. Dette var årsagen til, at møllens nuværende ejer, Ole Persson, i 1980 overtog den og begyndte at indrette den til privat beboelse, idet han dog ydede en stor indsats for ikke at ødelægge bygningens ydre fremtræden.

Også fra kommunens side begyndte man at vise interesse for møllen. Der blev således udfærdiget en lokalplan for området. Heri blev det fastslået, at møllen ønskedes bevaret som vartegn for bydelen. Samtidig skal møllen ifølge planen føres tilbage til sit oprindelige udseende, dog med den lempelse at der i forbindelse med indretning af bolig i møllen foretages mindre ændringer i harmoni med møllens arkitektur. Ændringerne må dog kun foretages efter byrådets nærmere godkendelse.

Det var hensigten, at Hillerød kommune økonomisk skulle have givet støtte til den udvendige restaurering med påsætning af nye vinger, krøjeværk og

omgang, hvilket dog senere er afslået, bl.a. fordi der ikke er lovhjemmel for kommunale tilskud til private ejendomme.

LOKALHISTORISK FORENINGS ENGAGEMENT

Nogenlunde sådan stod sagen, da Lokalhistorisk Forening begyndte at overveje at træde til. Foreningen stod dog straks over for det samme dilemma som kommunen: Vi ville eller kunne heller ikke medvirke til at øge en privatpersons formue ved at forære denne de manglende vinger m.v., som umiddelbart ville øge ejendommens værdi.

Derfor måtte der tænkes på metoder til at modvirke en stigning af ejendomsværdien, og løsningen blev - som nævnt i et tidligere nummer af bladet - en servitut, som pålægger ejeren en række pligter et godt stykke tid frem.

Hovedelementerne i servitutten er:

- at der er vedligeholdelsespligt for ejerens regning.
- at møllens vinger skal dreje rundt ialt 10 lørdag eftermiddage eller søn- og helligdage mellem kl. 14 og 15 efter en plan, der hvert år fastlægges inden starten på sæsonen, der går fra 15.4. til 15.10. Det skal her oplyses, at det hver gang vil kræve omkring 4-6 timers arbejde, idet der bl.a. skal smøres med oksetalg og påsættes sejl.
- at ejeren for egen regning i perioden 1.11. til 31.3. holder et lysanlæg, der skal opsættes, tændt i 2 timer efter lygte-tændingstid og holder dette anlæg vedlige.
- at den del af en evt. forsikringssum, som kan henføres til vinger og omgang udbetales til foreningen, såfremt en ulykke er af en sådan art, at møllen ikke kan genopføres.

Disse krav skal være gældende i en periode på 50 år.

I skrivelse af d. 14.10.1987 meddelte Ligningsrådet et bindende forhåndstilsagn om, at foreningens tilskud ikke vil være indkomstskattepligtigt for møllerejer, da den rådighedsindskrænkning, der er skitseret ovenfor, er af en sådan art, at tilskuddet alene kan betragtes som "et indkomsten uvedkommende vederlag for den etablerede rådighedsindskrænkning".

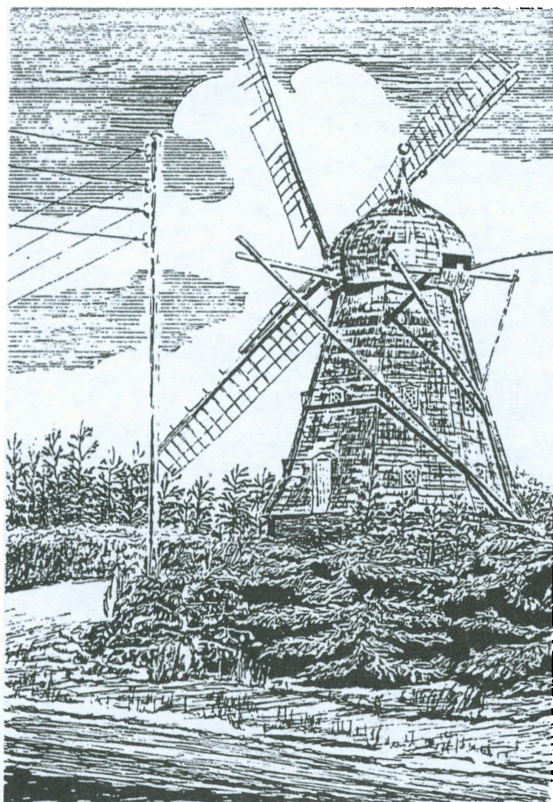
Det næste, der skulle på plads, var spørgsmålet om forsikring af vinger m.v., en detalje, som var noget vanskeligere at ordne, end man skulle tro. Men den 17.11.87 var også denne side af sagen klaret, og da den endelige enighed om udformningen af drejeforpligtelsen (inden for de rammer Ligningsrådet havde givet i forhåndsgodkendelsen) forelå den 24.1. i år, står alene tilbage at få indhentet tilsagn om rykning fra panthaverne, idet servitutten skal lyses for-

ud for al anden pantegæld for ikke at kunne fjernes ved f.eks. en tvangsauktion. Dette arbejde er i øjeblikket i gang.

Det ser med andre ord ud til, at foreningen snart får brug for nogle penge; men inden jeg kommer nærmere ind på dette spørgsmål, er der lige et par grundlæggende forhold, der bør afklares.

For det første får møllens ejer ikke én krone mellem hænderne. Byggesagen vil blive kørt af foreningen, og alle midler - både indtægter fra indsamlingen og udgifter til byggeriet - vil gå over en særlig konto, som foreningen opretter til formålet, og som vil blive underlagt tilsyn fra såvel advokat som en statsautoriseret revisor.

For det andet bør det være klart, at den ovennævnte konto vil blive benævnt "Lokalhistorisk Forenings bygningsbevaringskonto", idet de på kontoen indestående midler ganske vist primært er tænkt anvendt til møllens færdiggørelse, men - hvis der f.eks. ikke kommer penge nok, eller hvis der kommer for mange til denne opgave - i givet fald kan anvendes til andre opgaver inden for bygningsbevaring efter bestyrelsens skøn.

S. 1907

Men nu til pengespørgsmålet! Det vil efter al sandsynlighed koste omkring 250.000,- kr at få vinger, omgang, lysanlæg m.v. opsat. Og så kunne man jo spørge sig selv, hvordan en forening med 10-15.000,- kr i kassen kan påtage sig en sådan opgave. Det kan den, fordi der ikke alene i Ullerød, men i hele kommunen, er en meget stor opbakning bag projektet. I Ullerød vil man gerne have sit vartegn tilbage, og alle i byen vil sætte pris på at få den sidste af byens møller restaureret, så den i sit ydre - omend ikke i sit indre - kan være et smukt og i alt væsentligt historisk korrekt minde om en svunden tid, oven i købet et minde, der kan fungere med drejende vinger og det hele!

Konkret betyder den almene opbakning - som naturligvis også hænger sammen med projektets idealistiske, alment kulturelle karakter (jvf. servituttens betydning!) - f.eks., at en af byens største dagligvarerforretninger har planer om at markedsføre en møllevin under mottoet: "Drik møllevin - og få vinger på!". Elegant, ikke sandt? Den pågældende forretning har aftale med et af de store vinfirmaer om leverance af omkring 5.000 flasker af en god kvalitet i prisområdet mellem 40,- og 50,- kr. med specialetiket, som vederlagsfrit trykkes og og påklæbes af vingrossisten. For hver solgt flaske går så et beløb til den konto, jeg tidligere har nævnt.

Et andet (og det er det sidste, De får ud af mig i dag) eksempel på konkrete tiltag er, at et stort, internationalt kendt smykkefirma er klar med et særligt Hillerød-smykke, som vil blive fremstillet i flere udgaver, både til damer og

En af Hillerøds nu forsvundne møller: Christans Mølle, som lå i den øverste ende af Helsingørsgade. Møllen blev nedrevet i 1923.

herrer, og som alene på grund af sin skønhed, men også på grund af sin samhörighed med træet i byvåbnet vil være en oplagt gave fra den ene Hillerød-borger til den anden, men tillige fra enhver Hillerød-borger til venner og bekendte nær og fjern. En gave, der knytter sig historie - og en historie - til!

Det er vel overflødigt at tilføje, at også salget af smykket vil komme den nævnte konto til gode, men det kan måske overraske en og anden, at alene de to nævnte initiativer formentlig vil bringe os et godt stykke over halvvejen mod målet!!

Jeg regner med, at jeg i det næste nummer af bladet kan bringe Dem enten en oversigt over, hvad vi iøvrigt har af planer for at rejse de nødvendige penge, eller - og det er jo en mulighed - meddelelsen om, at det hele er faldet på gulvet, fordi de nødvendige rykningstilladelser fra panthaverne ikke har kunnet opnås.

Jeg ville dog ikke have brugt disse sider på at fortælle om møllesagen, hvis det sidste var det mest sandsynlige.

Bjørn Verstege.

Pakhuset

Som man vil huske, fik foreningen afslag fra Fredningsstyrelsen på vort forslag om en fredning af Pakhuset, Slotsgade 29. Siden har vi sendt et brev til kommunen med forslag om, at bygningen blev erklæret bevaringsværdig. Ikke helt så godt som en fredning; men dog bedre end ingenting.

Vi har nu fået svar gående ud på, at bygningen er indstillet som bevaringsværdig til byrådet, som ventes at få sagen på dagsordenen i februar-mødet. Det ser således ud til, at vore bestræbelser har båret frugt, og Hillerøds sidste pakhus går nu en mere tryk fremtid i møde.

Arrangementer

Siden den meget spændende aften om Fr.IIs kanalsystem ved lektor Stig Obel, hvis foredrag blev overværet af over 80 mennesker, har der været lidt for stille på arrangementsfronten.

Dette håber vi nu at kunne rette op på med dette program for de næste 4 måneder:

24. FEBRUAR kl 19.30 på Frederiksborg Gymnasium:

Foredrag (suppleret med lysbilleder) om Christian IV af lektor BENITO SCOCOZZA, hvis bog om den farverige konges regeringstid netop har vakt opsigt landet over.

Scocozzas foredrag ventes at tage en times tid, hvorefter der vil blive mulighed for at stille spørgsmål.

NB! Arrangeres sammen med folkeuniversitetet, som vi betaler et engangsbeløb mod at opnå GRATIS ADGANG FOR VORE MEDLEMMER.

Entreen er for andre 20,- så det kan betale sig at huske medlemskortet!

9. MARTS kl 19.30 på Frederiksborg Gymnasium:

Museumsinspektør STEFFEN HEIBERG, hvis bog om samme emne udkommer om få uger, vil fortælle om sin Christian IV-opfattelse, der på grundlæggende områder afviger fra Benito Scocozzas.

Også dette foredrag vil blive ledsaget af lysbilleder, og der vil være gratis adgang for medlemmer på samme måde som nævnt ovenfor.

22. MARTS kl. 20.10 på hovedbiblioteket:

Generalforsamling iflg. vedtægterne.

Der vil i tilslutning til generalforsamlingen blive vist en film fra 1927 af et idrætstævne på FIFs baner. Det fremgår klart, hvilken udvikling der har fundet sted inden for de forskellige idrætsformer, og de ældre blandt os vil kunne nikke genkendende til skoletidens gymnastiske udfoldelser.

16. APRIL kl. 15.00 på Nordsten:

I en fabriksvandring, der alene står åben for foreningens medlemmer (dette har vi lovet direktionen), fortæller tidligere direktør Henry Olsen m.fl. erindringer om livet på fabrikken i "gamle dage". Samtidig får man en sidste lejlighed til at se fabriksanlægget, før det lukker.
Gratis adgang.

19. APRIL på Frederiksborgmuseet:

En diskussion mellem Benito Scocozza og Steffen Heiberg om deres Christian IV-opfattelser.

Dette arrangement er ikke i foreningens regi, men nævnes alligevel til Deres orientering.

Om klokkeslet m.v.: Se i dagspressen.

2. MAJ kl. 19.00 i præstegården, Kannikegade 2:

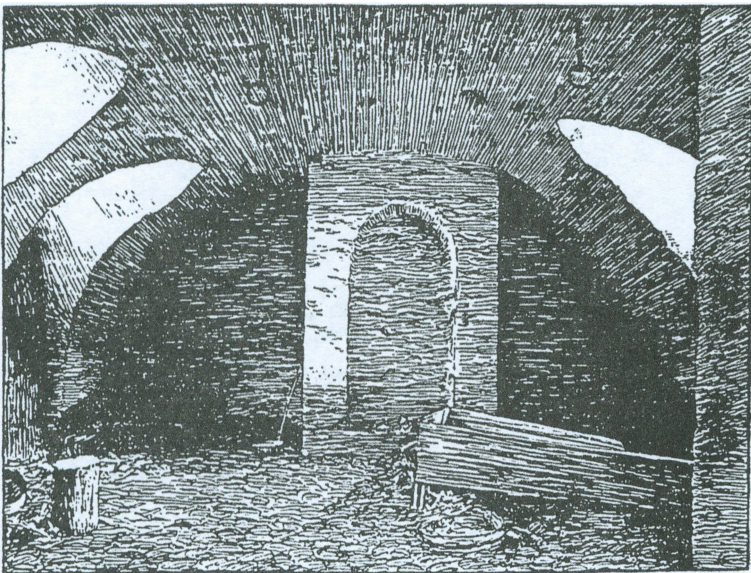

Medlemsaften, hvor pastor Kr. Lauritsen vil give en gennemgang af den unikke brygning, hvis ældste dele går tilbage til 1500-tallet. Der vil blive adgang til at komme ned i kælderen, og der sluttet af i konfirmandstuen, hvor foreningen er vært ved et beskedent traktement, og hvor pastor Lauritsen vil give en gennemgang af præstegårdens historie.

NB! Vi kan ikke være flere end ca. 35 ialt. Derfor er det nødvendigt med forudgående tilmelding til Bjørn Verstege på telefon 02 26 34 09 (bedst mellem kl. 16 og 19).

Hvis interessen er stor nok, kan arrangementet eventuelt gentages til efteråret.

Gratis adgang - kun for medlemmer.

PRÆSTEGAARDENS KÆLDER

I sidste nummer bragte vi en beretning om Bruhns købmandsgård af Preben Nielsen, Gørløse, og her følger nu hans udbytte af en samtale med tidligere vognmand A.Hansen fra Nyhuse. Redaktionen håber at modtage reaktioner fra læserne, gerne i form af rettelser eller tilføjelser til de påstande, som fremstillingen indeholder.

Som nævnt sidste gang bygger Preben Nielsen på samtaler, som han i en periode omkring 1970 førte med ældre medborgere, og den slags materiale må - på samme måde som alt berettende materiale - tages med et gran salt. Noget kan være rigtigt, andet forkert, atter andet delvis rigtigt osv., og umiddelbart er det ikke muligt at afgøre, hvad der er hvad.

Sådanne beretninger er det råmateriale, som i en historikers hånd kan indgå i en vurderende og sammenlignende proces, der kan munde ud i en videnskabelig byhistorisk fremstilling. Derfor er Preben Nielsens arbejde værdifuldt, og det er også grunden til, at vi med interesse modtager evt. kommentarer. Beretningen er ikke dateret, men efter indholdet at dømme er vognmanden med nogle års usikkerhed blevet født omkring 1880, hvorfor nedskriften må være sket omkring 1969-70.

Beretningen er afskrevet ordret, dog med moderne retskrivning. Den håndskrevne original beror på arkivet.

Bjørn Verstege.

Fra det gamle Nyhuse

Tidligere vognmand A. Hansen på Nyhuse Alderdomshjem er vel nok den ældste i Hillerød, der kender noget til Nyhuse-kvarteret, som nu er ved at være forsvundet. Han er 89 år og er født i Nyhuse. Gennem hele sin barndom og ungdom har han boet i den ældste del af Hillerød, det fattige arbejderkvarter ved Frederiksborg Slot.

Den gang var kvarteret tæt befolket, fortæller vognmand Hansen. Husene lå op ad hinanden, og midt i det hele lå en gammel salpeterfabrik. Den er senere flyttet ud til den nuværende salpetermose.

Folkene i Nyhuse i årene før og omkring århundredskiftet var fattige folk. De var arbejdere, og flere levede i virkelig nød. Børn vrimlede det med blandt rønnerne, og alene vognmand Hansen havde 10 søskende. To af dem nåede kun at leve i kort tid, "men de var dog anlagt og udviklet", siger Hansen. A. Hansens barndom og ungdom er i dag i erindringen et uafsladeligt vandhenteri! Han blev allerede omkring 1893 sat i tjeneste, og når man dengang var bydreng i Nyhuse, bestod bestillingen hovedsagelig i at hente vand. De fleste huse havde ganske vist egen brønd; men vandet var ødelagt af salpeterfabrikken.

Det var lige så gult som vandet på en mødding, og det havde samme lugt, siger Hansen. På vogne anbragte børnene de store tønder og kar, og de kørte til Slottet eller Slotssøen. Mens børnene var for små til at køre vand på vogne, fik to en spand i hver hånd samt besked på at hente vand i søen eller hos folk, der havde vand, som kunne drikkes. Der skulle 285 tag i

vandpostens store håndtag for at fylde en tønde med vand. På Hotel Leidersdorff, hvor jeg var ansat fra 1893 til 1896, havde ejeren, Hr. Leidersdorff, en særlig ret til at hente vand til husholdningen på Slottet. Den bortfaldt ganske vist, da Leidersdorff solgte hotellet, men det var mig, der hentede alt det vand. Vognmand Hansen var også ansat på en sodavandsfabrik i Slangerupgade. Husholdningen måtté nøjes med det grumsede vand fra brønden, men vandet til sodavandet hentede han på Fredensborg! (sic!)

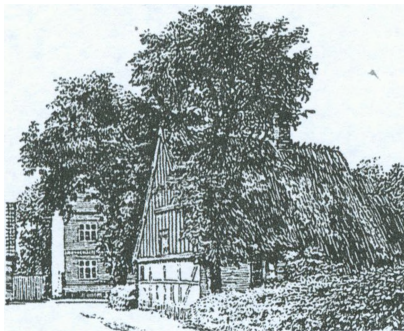
I sit lille værelse på Nyhuse Alderdomshjem har vognmand Hansen et billede hængende af det gamle Nyhuse. Motivet er hentet fra Løngangsgade og er næsten det samme billede, som han husker fra barndommen.

Udridergården, hvor en købmand senere indrettede sin butik, var dengang beboet af en masse mennesker. Hansens forældre boede i huset, da de fejrede deres sølvbryllup. Det var i 1901.

Huset ejedes dengang af Sophie "Udrider", som hun blev kaldt. Hun hed egentlig jomfru Sophie Olsen, siger A. Hansen. - De må huske at få det med jomfru med, for dem har vi jo ingen af i vore dage.

Jeg gik ofte forbi C. Bloch, mens han malede billedet af Udridergården. Han stod der i den kolde vinter 1917. Jeg solgte mælk dengang. Blochs far var også kunstmaler. Da jeg nogle år efter fik øje på billedet på en auktion, købte jeg det omgående. Det kostede 18-20 kr., men allerede samme dag kom en købmand og tilbød mig 60 kr. for billedet. I dag solgte jeg det ikke for 1000 kr, siger Hansen. Vognmand Hansen kan ikke se de forandringer, der er sket i hans barndoms kvarter; synet svigter, men personalet på alderdomshjemmet holder ham underrettet.

Selv er han tilfreds med udviklingen. Han føler sig velsignet i tilværelsen, og han har grund til det. "Min far sad sommer og vinter og slog skærver ude på Gadevangsvejen. Selv om vi var mange, sultede vi ikke. Da jeg blev ældre, gik det mig godt, og i dag kunne jeg ikke have det bedre..."

FRA NYHUSE

Fra et af vore trofaste medlemmer, dir. Henry Olsen, har vi modtaget disse erindringer om "Lille Jensen" og hans særprægede skæbne:

Om »Lille Jensen«

Blader jeg i mindernes billedbog fra det Hillerød helt fra før 1.verdenskrig, hvor jeg synes, at jeg kendte alle byens indbyggere, finder jeg billedet af en original, som endnu vil være husket af enkelte borgere.

Jeg tænker på den lille klejnsmed Jensen, oprindelig uddannet som klejnsmed og selvfølgelig med en tur "på valsen" bag sig. Allerede omkring 1914 opholdt han sig her i byen og boede hos mennesker i Grønnegade. Senere boede han i et uhyggeligt kælderrum i den gamle ejendom Møllestræde 10. Hans fornavn kendte nok kun få, og oplysninger om ham selv var vanskelige eller umulige at få.

Lille Jensen var vel ikke over 155-160 cm. høj, og "klejn" var han også af skikkelse. Han var yderst sjældent ædru, hvor han så fik pengene til sprutten fra, for selv om han modtog cykler til reparation, fik han dem vel sjældent gjort færdige. En kort tid var han værktøjsmager hos Hans Hviid; men dette humanistiske forsøg fra fabrikanetens side var forud dømt til at mislykkes. Dette med klokkeslet og at komme HVER DAG var bestemt ikke noget for Lille Jensen.

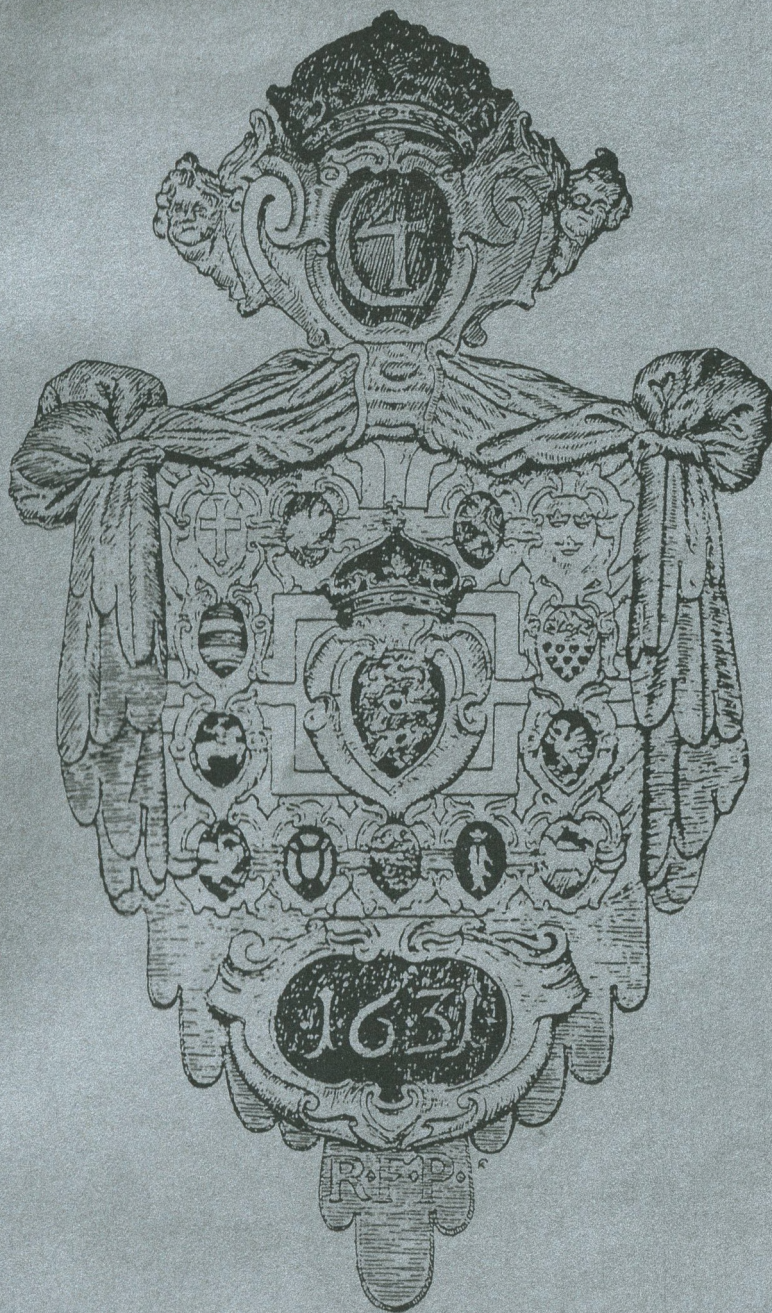
Han var bror til den verdenskendte sølvsmed Georg Jensen, og en gang i et "lysere" øjeblik spurgte jeg ham, om han ikke kunne få hjælp og støtte der. "Jo, men så kunne jeg jo ikke leve, som jeg gør, og det vil jeg helst", var hans svar.

Han færdedes ofte på gaderne, næsten altid iført en stor eller lille kæfert. Slagfærdig og med et dejligt humør var han, og sjældent manglede der en opfordring til ham om at optræde. Så dansede han og prøvede i sin kæfert at synge en eller anden håndværkersang. Og belønningen herfor var jo selvfølgelig en genstand til at højne eller vedligeholde kæferten.

I det skumle kælderrum hos fru Henriette Thomsen i Møllestræde var der en ramme af rå brædder på gulvet i et hjørne, og her - i en mærkværdig samling af sække og gamle klædningsstykker - fandt Lille Jensen hvile, når trætheden overmandede ham. Offentlig hjælp fik han sikkert aldrig, og at tigge nedlod han sig ikke til. Selv om han ikke havde meget at have dem i, havde han således dog sine æresbegreber.

Da jeg i 1930 flyttede til en anden kant af byen, forsvandt Lille Jensen for mig.

Henry Olsen.

SANDSTENSTAVLE FRA CHRISTIAN IV.S LATINSKOLE

